

Р.О. ТИМЧЕНКО, д-р техн. наук, проф., Д.А. КРИШКО, канд. техн. наук, ст. викладач,
О.Б. НАСТИЧ, канд. техн. наук, доц., Є.І. СЮТКІН, магістрант,
Криворізький національний університет

АРХІТЕКТУРНЕ ФОРМУВАННЯ БАГАТОРІВНЕВИХ ПІШОХІДНИХ ПРОСТОРІВ

Вже багато років поспіль зростає населення міст, що створює необхідність в зміні урбаністичного середовища. В процесі цих змін відбувається ущільнення забудови території міста, при цьому досить часто частини міського середовища змінюють своє основне функціональне призначення, наприклад перетворюючись з промислових районів на житлові, або торговельно-ділові, чи спальні. Впровадження якісного життя людей за таких умов неможливе без розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури. Необхідність одночасного поєднання декількох типів доріг (автомобільних, велосипедних, пішохідних) створює передумови до впровадження комплексного підходу з організації дорожнього руху та архітектурного планування дорожньої структури міста. Частково вирішити вище зазначену проблему допоможе архітектурне формування багаторівневих пішохідних просторів.

Поняття багаторівневий пішохідний простір представляє собою міський повністю або частково відкритий архітектурний простір, що складається з двох або більше рівнів, які частково або повністю знаходяться один над одним, мінімум один з яких пішохідний. У цьому контексті – це пішохідні платформи, піднесені над землею; лінійні дворівневі та багаторівневі споруди, у тому числі мости; підземні переходи, станції метро та експлуатовані покрівлі; сади на штучних основах, а також будь-які підняті на тераси або рівні пішохідні простори.

Існує багато різних багаторівневих пішохідних просторів, в залежності від їх конструкції та функціонального призначення. Ось деякі з них: пішохідні мости та естакади – це пішохідні споруди, що перетинають дороги, річки або залізничні колії на висоті. Вони зазвичай мають покриття з асфальту, бетону або дерева та забезпечують безпечний прохід пішоходам; пішохідні тунелі – це пішохідні споруди, що пролягають під дорогами, залізницями або будівлями; пішохідні майданчики та галереї – це простори для пішоходів, які пролягають між будівлями або вздовж них на різних рівнях; пішохідні майданчики на даху – це пішохідні простори, розташовані на дахах будівель. Вони можуть бути облаштовані як зелені зони, майданчики для відпочинку, або служити для зв'язку між будівлями; пішохідні майданчики на різних рівнях будівлі – це простори для пішоходів, що пролягають вздовж стін або на різних рівнях будівель. Вони можуть використовуватися як зони для відпочинку, або служити для зв'язку між будівлями. Пішохідні простори в залежності від їх призначення можуть мати різні покриття.

Теоретичне обґрунтування основних класифікаційних ознак дозволило скласти типологію багаторівневих пішохідних просторів, яка враховує такі основні ознаки: за кількістю рівнів – дворівневі, триврівневі та більше; з розміщення головного пішохідного рівня (рівнів) щодо рівня землі – надземні, наземні, підземні, змішані; зміни плану – лінійно витягнуті, компактні, складові; за функціональним призначенням – комунікаційні інженерно-технічні або просторово зв'язувальні, торгово-розважальні, рекреаційні, дозвілля та інше; за призначенням головного пішохідного рівня багаторівневого пішохідного простору – площі, вулиці, набережні, бульвари, мости, сквери, дворові простори, сади, парки.

Використання підходу з розмежування руху транспорту та людини в різних рівнях має декілька переваг. Так підвищується безпека руху адже мінімізується використання людиною зони підвищеної небезпеки, якою є автомобільна дорога. Скорочується час руху автомобілів за рахунок зменшення регулюючих та нерегулюючих пішохідних переходів.

Але поряд з перевагами існують і недоліки. Поширення надземних і підземних шляхів погіршує жвавість у містких районах. Завдяки створенню вдовж багаторівневих магістралей зон відпочинку та упровадженню різноманітних програм, які заохочують громадську активність можливо підвищити рівень соціальної діяльності. Крім того, для використання багаторівневих пішохідних просторів різними групами населення потрібно архітектору дотримуватися принципів доступності та безбар'єрності. Загалом потрібно відмітити, що використання багаторівневих пішохідних просторів може бути ефективним при плануванні і створенні міської забудови.

Доповідь була присвячена питанню використання багаторівневих пішохідних просторів у розвитку міського середовища.